Uniwersytet Gdański

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Edukacja – od polityk do praktyk społecznych (Ćw. audytoryjne), PG_00176693		
Kierunek studiów	Socjologia (O)		
Data rozpoczęcia studiów	październik 2027 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu	2028/2029
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie	Grupa zajęć	Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć fakultatywnych Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji	na uczelni
Rok studiów	2	Język wykładowy	polski
Semestr studiów	4	Liczba punktów ECTS	2.0
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia	zaliczenie
Jednostka prowadząca			
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr Łukasz Remisiewicz	
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu		

Formy zajęć							
	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	0.0	30.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						

Aktywność studenta i liczba godzin pracy					
	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów	Udział w konsultacjach	Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30	0.0	20.0	50

Cel przedmiotu	
	Zapoznanie się z aktualnymi zagadnieniami kształtowania systemów edukacji i funkcjonowania szkoły. Osoba studiująca poznaje aktualne debaty toczące się między różnymi aktorami mającymi wpływ na kształt edukacji. Dostrzega wielość punktów widzenia instytucjonalny, socjologiczny, pedagogiczny, psychologiczny. Rozumie szerokie konteksty społeczne, polityczne, kulturowe i gospodarcze, w jakie uwikłana jest edukacja. Zna alternatywy dla edukacji zinstytucjonalizowanej. Jest przygotowana by dyskutować o kierunkach współczesnych przemian edukacyjnych.

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[SOCL3_W03] Zna i rozumie w zaawansowany sposób relacje między strukturami i instytucjami społecznymi mikro i makro, w skali krajowej i międzynarodowej w dziedzinie życia prywatnego, pracy, polityki, społeczeństwa obywatelskiego i in.	Zna i rozumie w zaawansowany sposób relacje między strukturami i instytucjami edukacyjnymi mikro i makro, w skali krajowej i międzynarodowej, w dziedzinie edukacji formalnej, nieformalnej i pozaformalnej.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[SOCL3_W05] Ma zaawansowaną wiedzę o człowieku jako podmiocie konstytuującym struktury społeczne, zasady ich funkcjonowania, a także działającym w tych strukturach oraz uczestniczącym w praktykach kulturalnych w środowisku lokalnym, regionalnym, obszarze kultury narodowej i wymiany globalnej.	Posiada zaawansowaną wiedzę o człowieku jako podmiocie konstytuującym struktury edukacyjne, zasadach ich funkcjonowania, a także działającym w tych strukturach i uczestniczącym w praktykach edukacyjnych w środowisku lokalnym, regionalnym, narodowym i globalnym.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[SOCL3_W08] Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu charakter i kierunki najważniejszych zmian w zakresie struktur i instytucji społecznych oraz ich elementów, ma wiedzę o przyczynach, przebiegu i konsekwencjach tych zmian w skali mikro- i makrospołecznej oraz w skali globalnej.	Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu charakter i kierunki najważniejszych zmian w zakresie struktur i instytucji edukacyjnych oraz ich elementów, ma wiedzę o przyczynach, przebiegu i konsekwencjach tych zmian w skali mikro- i makrospołecznej oraz w skali globalnej.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SW2] prezentacja/projekt/referat/ raport
	[SOCL3_U02] Potrafi wykorzystać wiedzę teoretyczną z zakresu różnych nurtów socjologii i pozyskiwać dane do analizowania konkretnych procesów i zjawisk społecznych.	Potrafi wykorzystać wiedzę teoretyczną z zakresu różnych nurtów socjologii edukacji i pozyskiwać dane do analizowania konkretnych procesów i zjawisk edukacyjnych.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport
	[SOCL3_U08] Potrafi analizować aktualne zjawiska społeczne w kontekście wiedzy o mechanizmach działania człowieka, oddziaływania grupy na jednostkę, oraz procesów zmian, jakim podlega społeczeństwo polskie, społeczeństwa Europy i świata.	Potrafi analizować aktualne zjawiska edukacyjne w kontekście wiedzy o mechanizmach działania człowieka, oddziaływania grupy na jednostkę, oraz procesów zmian, jakim podlega system edukacyjny w Polsce, Europie i świecie.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[SOCL3_U12] Jest gotów do uczenia się przez całe życie.	Jest gotów do uczenia się przez całe życie w zakresie socjologii edukacji.	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[SOCL3_K04] Jest gotów uzupełniać i doskonalić nabytą wiedzę i umiejętności.	Jest gotów uzupełniać i doskonalić nabytą wiedzę i umiejętności w zakresie socjologii edukacji.	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SK8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta

Treści przedmiotu	

Blok A architektura systemu edukacji

2. Podstawy polityk edukacyjnych filozofie i ideologie edukacji

- Gerald L. Gutek, *Filozoficzne i ideologiczne podstawy edukacji.* Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2004. Rozdziały do opracowania w grupach: Nacjonalizm, etnonacjonalizm a edukacja, Konserwatyzm a edukacja, Liberalizm a edukacja, Progresywizm a edukacja, Społeczny rekonstrukcjonizm a edukacja, Teoria krytyczna a edukacja.

Prezentacje grupowe

3. Edukacja i państwo

- Przemysław Sadura, *Państwo, szkoła, klasy*, Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa 2017. Rozdział 2. Model państwa a funkcjonowanie systemu edukacyjnego
- Henryk Szaleniec, Roman Dolata, *Funkcje krajowych egzaminów w systemie edukacji*, Polityka Społeczna nr 1/2012, s. 3741

4. Globalne polityki edukacyjne

- Eugenia Potulicka, *Dwa paradygmaty myślenia o edukacji i jej reformach*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2019. Rozdział: Kto nam urządza edukację?
- Iveta Silova, Jeremy Rappleye, and Euan Auld, *Beyond the Western Horizon: Rethinking*

Education, Values, and Policy Transfer [w:] Handbook of Education Policy Studies, Values, Governance, Globalization, and Methodology, Volume 1, Guorui Fan, Thomas S. Popkewitz (red.), Springer Open 2020, s. 3-30

5. Testy osiągnięć nadzieje, problemy, efekty

- Łukasz Remisiewicz, *Testyzowanie edukacji i jego efekty*, Studia Socjologiczne 2/2019, s. 205-233
- Krzysztof Bulkowski, Wioleta Dobosz-Leszczyńska, Joanna Kaźmierczak, *Umiejętności polskich piętnastolatków. Najważniejsze wyniki badania OECD PISA 2022*, Warszawa 2023.

6. Case study: polska transformacja polityki edukacyjnej

- Mikołaj Herbst, Jan Herczyński, *Decentralizacja oświaty w Polsce: doświadczenia 25 lat* [w:] Bilans zmian instytucjonalnych. Polska oświata w okresie transformacji, Mikołaj Herst i in. (red.), IBE, Warszawa 2015, s. 6-25

Blok B kultura, władza, szkoła

7. Różnice osiągnięć edukacyjnych o nonsensowności dylematu natura czy kultura

- Paul Tough, *Jak dzieci osiągają sukces?*, Nasza Księgarnia, Warszawa 2014, s. 101-140
- Tim Spector, *Jednakowo odmienni*, Prószyński i S-ka, Warszawa 2015. Rozdział 3 i fragment Dziedziczenie cech nabytych powrót debaty Natura czy Kultura?.

8. Teoria i praktyka działania władzy w edukacji - makro-mezo (Bourdieu, Foucault)

- James D. Marshall, Foucault a badania edukacyjne [w:] Stephen J. Ball, *Foucault i edukacja*, 17-34
- Sławomir Hinc, *Pierre Bourdieu o edukacji i społeczeństwie oraz reprodukcji kulturowej*, Przegląd Naukowo-Metodyczny. Edukacja dla Bezpieczeństwa nr 3, s. 9-23. Do pobrania: https://bazhum.muzhp.pl/media/files/Przeglad_Naukowo_Metodyczny_Edukacja_dla_Bezpieczenstwa/Przeglad_Naukowo_Metodyczny_Edukacja_dla_Bezpieczenstwa-r2009-t-n3/Przeglad_Naukowo_Metodyczny_Edukacja_dla_Bezpieczenstwa-r2009-t-n3-s9-23/Przeglad_Naukowo_Metodyczny_Edukacja_dla_Bezpieczenstwa-r2009-t-n3-s9-23.pdf

9. Teoria i praktyka działania władzy w edukacji ukryty program

- Dorota Pauluk, *Pozaideologiczne uwikłania : ukryty program we współczesnej debacie edukacyjnej*, Kultura i Edukacja nr 2/2013, s. 7-28 Do pobrania: https://ruj.uj.edu.pl/xmlui/bitstream/handle/item/14841/pauluk_pozaideologiczne_uwiklania_2013.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Warsztaty poszukiwania ukrytego programu

10. Nierówności w edukacji - socjoekonomiczne, rasowe, genderowe, zdrowotne

- Przemysław Sadura, *Państwo, szkoła, klasy*, Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa 2017. Rozdział 3. Dwa spojrzenia na nierówności w systemie edukacji

Blok C można inaczej

11. Edukacja globalna.

- Katarzyna Jasikowska, *Zmieniając świat. Edukacja globalna między zyskiem a zbawieniem*, Oficyna Wydawnicza Impuls, Warszawa 2019. Rozdział: "Edukacja globalna jako odpowiedź na kryzysy". Dla chętnych: "Narzędzia edukacji globalnej"

12. Aktywizm w edukacji - "Budząca się szkoła", programy wczesnej interwencji

- Margaret Rasfeld, Stephan Breidenbach, *Budząca się szkoła,* Dobra Literatura, Warszawa 2015. Rozdziały: Daj się zainspirować! i Szkoła przyszłości.
- Anna I. Brzezińska, Magdalena Czub, Tomasz Czub, *Krótko- i długofalowe korzyści z wczesnej opieki nad dzieckiem i edukacji*, Polityka Społeczna 1/2012. Do pobrania: http://eduentuzjasci.pl/images/stories/publikacje/brzeziska_krotko_i_dlugofalowe.pdf

13. Postulaty radykalnych zmian w edukacji. Koncepcja odszkolnienia społeczeństwa"

- Ivan Illich, *Odszkolnić społeczeństwo*, Fundacja Bęc Zmiana, Warszawa 2010. Rozdziały: Dlaczego musimy znieść szkołę? oraz Odrodzenie człowieka epimetejskiego

14. Alternatywy dla edukacji instytucjonalnej edukacja domowa

- Teresa Olearczyk, Edukacja domowa alternatywa dla szkolnictwa zinstytucjonalizowanego, Państwo i Społeczeństwo, 2/2016, s. 27-38

Wymagania wstępne i dodatkowe

Ogólna orientacja w obszarze zróżnicowania społecznego

Sposoby i kryteria oceniania osiąganych efektów uczenia się

Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
Aktywność na zajęciach	51.0%	10.0%
Kolokwium zaliczeniowe	51.0%	60.0%
Prezentacja grupowa	51.0%	20.0%
Udział w warsztatach poszukiwania ukrytego programu	51.0%	10.0%

Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	Kolejność zgodna z kolejnością realizowanych treści: Gerald L. Gutek, Filozoficzne i ideologiczne podstawy edukacji. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2004. Rozdziały do opracowania w grupach: Nacjonalizm, etnonacjonalizm a edukacja, Konserwatyzm a edukacja, Liberalizm a edukacja, Progresywizm a edukacja, Społeczny rekonstrukcjonizm a edukacja, Teoria krytyczna a edukacja. Przemysław Sadura, Państwo, szkoła, klasy, Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa 2017. Rozdział 2. Model państwa a funkcjonowanie systemu edukacyjnego Henryk Szaleniec, Roman Dolata, Funkcje krajowych egzaminów w systemie edukacji, Polityka Społeczna nr 1/2012, s. 3741 Eugenia Potulicka, Dwa paradygmaty myślenia o edukacji i jej reformach, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2019. Rozdział: Kto nam urządza edukację? Łukasz Remisiewicz, Testyzowanie edukacji i jego efekty, Studia Socjologiczne 2/2019, s. 205-233 Krzysztof Bulkowski, Wioleta Dobosz-Leszczyńska, Joanna Kaźmierczak, Umiejętności polskich piętnastolatków. Najważniejsze wyniki badania OECD PISA 2022, Warszawa 2023. Mikołaj Herbst, Jan Herczyński, Decentralizacja oświaty w Polsce: doświadczenia 25 lat [w:] Bilans zmian instytucjonalnych. Polska oświata w okresie transformacji, Mikołaj Herst i in. (red.), IBE, Warszawa 2015, s. 6-25 Paul Tough, Jak dzieci osiągają sukces?, Nasza Księgarnia, Warszawa 2014, s. 101-140 Tim Spector, Jednakowo odmienni, Prószyński i S-ka, Warszawa 2015. Rozdział 3 i fragment Dziedziczenie cech nabytych powrót debaty Natura czy Kultura?. James D. Marshall, Foucault a badania edukacyjne [w:] Stephen J. Ball, Foucault i edukacja, 17-34 Sławomir Hinc, Pierre Bourdieu o edukacji i społeczeństwie oraz reprodukcji kulturowej, Przegląd Naukowo-Metodyczny. Edukacja dla Bezpieczeństwa nr 3, s. 9-23. Do pobrania: https://bazhum.muzhp.pl/media/files/Przeglad_Naukowo_Metodyczny_Edukacja_dla_Bezpieczenstwa/Przeglad_Naukowo_Metodyczny_Edukacja_dla_Bezpieczenstwa-r2009-t-n3/Przeglad_Naukowo_Metodyczny_Edukacja_dla_Bezpieczenstwa-r2009-t-n3-s9-23/Przeglad_Naukowo_Metodyczny_Edukacja_dla_Bezpieczenstwa-r2009-t-n3-s9-23.pdf Dorota Pauluk, Pozaideologiczne uwikłania : ukryty program we współczesnej debacie edukacyjnej, Kultura i Edukacja nr 2/2013, s. 7-28 Do pobrania: https://ruj.uj.edu.pl/xmlui/bitstream/handle/item/14841/pauluk_pozaideologiczne_uwiklania_2013.pdf?sequence=1&isAllowed=y Przemysław Sadura, Państwo, szkoła, klasy, Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa 2017. Rozdział 3. Dwa spojrzenia na nierówności w systemie edukacji Katarzyna Jasikowska, Zmieniając świat. Edukacja globalna między zyskiem a zbawieniem, Oficyna Wydawnicza Impuls, Warszawa 2019. Rozdział: "Edukacja globalna jako odpowiedź na kryzysy". Dla chętnych: "Narzędzia edukacji globalnej" Margaret Rasfeld, Stephan Breidenbach, Budząca się szkoła, Dobra Literatura, Warszawa 2015. Rozdziały: Daj się zainspirować! i Szkoła przyszłości. Anna I. Brzezińska, Magdalena Czub, Tomasz Czub, Krótko- i długofalowe korzyści z wczesnej opieki nad dzieckiem i edukacji, Polityka Społeczna 1/2012. Do pobrania: http://eduentuzjasci.pl/images/stories/publikacje/brzeziska_krotko_i_dlugofalowe.pdf Ivan Illich, Odszkolnić społeczeństwo, Fundacja Bęc Zmiana, Warszawa 2010. Rozdziały: Dlaczego musimy znieść szkołę? oraz Odrodzenie człowieka epimetejskiego Teresa Olearczyk, Edukacja domowa alternatywa dla szkolnictwa zinstytucjonalizowanego, Państwo i Społeczeństwo, 2/2016, s. 27-38
	Uzupełniająca lista lektur	-
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	-	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	